

SADRŽAJ

O pitanju geometrije krivih prostora	7
O zakrivljenosti prostora	35
O mogućnosti sveta sa konstantnom negativnom zakrivljenošću prostora	47

SVET KAO PROSTOR I VREME

Uvod.	59
---------------	----

Glava 1

Prostor	64
§ 1. Merenje veličina	64
§ 2. Aritmetizacija prostora	70
§ 3. Metrika prostora	75
§ 4. Zakrivljenost prostora.	85

Glava 2

Vreme i svet	101
§ 5. Vreme	101
§ 6. Kretanje	110
§ 7. Svet.	121

Glava 3

Gravitacija i materija	130
§ 8. Stara i nova mehanika	130
§ 9. Gravitacija	134
§ 10. Materija i ustrojstvo vasione	145
§ 11. Opšti zaključci principa relativnosti.	156

DODATAK

Albert Ajnštajn: Primedba na rad A. Fridmana „O zakrivljenosti prostora”	163
---	-----

Albert Ajnštajn: U vezi sa radom A. Fridmana „O zakrivljenosti prostora”	164
V. J. Frenkelj: Novi materijali o diskusiji Ajnštajna i Fridmana u vezi sa relativističkom kosmologijom . . .	165
V. A. Fok: Radovi A. A. Fridmana o Ajnštajnovoj teoriji gravitacije	182
J. B. Zeljdovič: Fridmanova teorija o širenju vasione . .	187
§ 1. Istorija Fridmanovog otkrića nestacionirane vasione	187
§ 2. Prošlost i budućnost u Fridmanovoj teoriji . . .	191
§ 3. Elementarno izvođenje zakona širenja	192
§ 4. Slučaj proizvoljne jednačine stanja	196
§ 5. Struktura vasione kao celine.	200
§ 6. Gustina materije	202
§ 7. Opservaciono ispitivanje strukture. Horizont. .	203
§ 8. Neutrino i elektromagnetno zračenje	208
§ 9. Metrika ekspanirajuće vasione	210
§ 10. Zakrivljenost prostora. Supersvetlosna brzina. Milnov model.	212
§ 11. Crveni pomak ili starenje kvanta?	215
§ 12. Crveni pomak. Tačna formula i fizička interpretacija.	217
§ 13. Električni naboj u vasioni.	222
§ 14. Nabojna asimetrija	223
§ 15. Masa zatvorenog sveta	224
§ 16. Izlaganje problema o početnom stanju.	226
§ 17. Varijante početnih uslova	229
§ 18. Nehomogenost gustine i slučajno kretanje. . . .	232
§ 19. Gravitaciona nestabilnost	235
§ 20. Zaključak	238
V. I. Manjko, M. A. Markov: Svojstva fridmona i rani stadijum evolucije vasione	241
V. J. Frenkelj: Aleksandar Aleksandrovič Fridman (Biografski esej).	249
Curriculum vitae A. A. Fridmana.	320